

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

УДК 004.9 : 378 (091)

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ І БЛОГІВ У НАВЧАННІ

Т.В. Тарнавська, кандидат педагогічних наук

Розглянуто можливості та світовий досвід використання освітніх соціальних мереж і блогів у дослідницьких університетах. Наведено деякі аспекти їх класифікації та сучасні тенденції розвитку. Досліджено вплив соціальних мереж та блогів на навчальний процес.

Соціальна мережа, блог, інформаційні технології.

Інформаційні технології набувають дедалі більшого значення у житті сучасного суспільства. В сучасних умовах, коли інформація швидко застаріває, головним принципом освіти є розвиток інтелекту й усвідомлення інформації (на відміну від зберігання та відтворення). Одним із ефективних джерел інформації є соціальні мережі та блоги. Вони стабільно увійшли в студентське життя.

Проте темпи зростання кількості освітніх Інтернет-ресурсів значно перевершують можливості викладача щодо їх оцінювання та систематизації, що призводить до хаотичного, а тому неефективного, їх використання. Така проблема зумовлює необхідність подальших досліджень у цій галузі педагогічної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кількість вітчизняних і закордонних дослідників присвятила науковій праці проблемам використання соціальних мереж і блогів у навчальному процесі: Л. Браславець, Т. Гермашева, Г. Градосельська, А. Давидов, Є. Задоя, Н. Казнова, С. Кузьмич, П. Куприєнко, Р. Лейбов, О. Лещенко, К. Осадча, С. Пастушенко, І. Піголенко, Л. Рулиєне, А. Філатова, В. Черненко, М. Шиліна, О. Янковська, R. Blood, A. Davis, D. Kernohan, C. Mollie, S. Herring, E. Kathy та багато інших.

Мета дослідження – розгляд можливості використання соціальних мереж і блогів у дослідницьких університетах; наведення їх класифікації, показ тенденції розвитку та впливу соціальних мереж і блогів на навчальний процес.

Виклад основного матеріалу. Поняття «соціальна мережа» з'явилося ще у середині 1990-х рр. і не мало ніякого відношення до

Інтернету. Його автор – соціолог Дж. Барнс, вважав, що соціальна мережа – це соціальна структура, що складається з групи вузлів, якими є соціальні об'єкти (люди або організації), і зв'язків між ними (соціальних взаємин) [1].

А. Давидов визначає соціальні мережі як «мережі відносин (комунікацій) між людьми, групами людей, організаціями; мережу Інтернет; фінансові, міграційні, туристичні та інші потоки між населеними пунктами, регіонами, країнами світу тощо» [2; с. 86]. Освітня соціальна мережа є засобом вирішення психологічних проблем, актуалізації самооцінки, самодостатності та впевненості, інструментом формування культурних норм спілкування. Отже, соціальна мережа – це, в першу чергу, комунікація, яких нині існує безліч типів, а найбільш поширеною є соціальні мережі в Інтернеті.

Існують різні класифікації соціальних мереж за різними ознаками [1]. За доступністю їх поділяють на *відкриті* (Facebook), *закриті* (PlayboyU), *змішані* (VK). За регіоном: *світ* (hi5), *країна* (Qzone), *територіальна одиниця, без регіону* (InterNations). За типом: *особисте спілкування* (Classmates.com), *ділове спілкування* (LinkedIn), *розваги* (MySpace), *відео* (YouTube), *аудіо* (Last.fm), *фото* (Flickr), *геолокацію* (Foursquare), *покупки* (Groupon), *блоггинг* (Tumblr), *новини* (Reddit), *запитання-відповідь* (Answers.com), *закладки* (Delicious), *віртуальні світи* (Second Life), *тематичні* (Slashdot). Особливе значення мають *освітні* (Scribbler та *наукові* (Academia.edu, Epernicus.com, LinkedIn, Nature Network Mendeley.com, MyExperiment.org, Researchgate.net, SciPeople, Scispace.net та ін.) соціальні мережі.

Останнім часом популярності набувають соціальні мережі «Запитання і відповіді» (Q&A – Questions and Answers). Під час навчання (Q & A session) в програмі надається можливість поставити запитання, на які інструктор або інші користувачі дають відповіді. Кожний учасник має змогу підтримати правильну відповідь голосуванням і, навіть, одержати статус «експерта», якщо його відповідь отримає велику кількість голосів. Таким чином, є можливість оцінити компетентність отриманих відповідей.

Нині існує тенденція до об'єднання різних сервісів на одному сайті; розмежування часто стає умовним. Так, новий сайт So.cl для студентів об'єднує веб, пошук і соціальні мережі, забезпечуючи спілкування, обмін корисною інформацією та можливість створення власних сторінок.

Соціальна мережа для студентів Scribbler містить інтерактивний розклад, Вікі-доки для обміну навчальними матеріалами і спільної підготовки до іспитів, потоки цікавих подій студентського життя, окремі сторінки для кожної навчальної групи для спілкування та об-

говорення подій, віртуальні групи для спільної роботи над курсовими й дипломними роботами, робочий стіл для зберігання, обміну і роботи з файлами. В системі розміщено велику бібліотеку навчальних матеріалів [3]. Важливими є ініціативи, спрямовані на підтримку молоді в їх прагненні реалізувати свій потенціал у трьох ключових напрямках: освіта, працевлаштування та підприємництво (YouthSpark).

Останнім часом дуже популярними стали блоги як один із ефективних інструментів спілкування. Блоги – опубліковані в Інтернеті особисті думки за різноманітними темами від особистого щоденника до політичних коментарів, освітніх і соціальних питань. Зазвичай для обміну інформацією та думками блогери утворюють спільноти за інтересами. Дедалі частіше блоги використовуються в освітніх цілях. Освітні блоги дають можливість викладачам і студентам розміщувати в Інтернеті свої думки, реалізувати свої ідеї та обмінюватися досвідом, обговорювати проблемні питання, отримувати швидку консультацію.

Блогосфера постійно змінюється і розвивається. Автори почали частіше оновлювати свої блоги і витрачають на них більше часу. Змінюється і тип інформації: нині це не тільки розмови з друзями, як було ще у 2010 році, а й

обговорення світових подій та професійних питань. Активно використовуються такі інструменти, як RSS, trackback та ін.

Існує безліч блогів для вивчення іноземної мови, як закордонних (Teaching Village, BBC and British Council Blogging for ELT, Translation Times, LinguaTrek, Translation Guy Blog, Лінгвістичний блог Олексія Єрмакова та ін.), так і українських: Філолінгвія, Вивчай!, Learngle, Персональний блог Юрія Олексійчука, Блог одного кібера та ін.). Оскільки контент блогів суттєво відрізняється від контенту традиційних сайтів, компанія Technorati створила спеціальну пошукову машину, яка за оперативністю оновлення навіть перевершила Google Blog Search.

Одним із найпрестижніших конкурсів є «Топ-100 шанувальників мови», який проводиться на сайтах bab.la та Lexiophiles. Його мета – виявлення кращих блогів, сторінок Facebook і Twitterer, присвячених вивченню іноземних мов. У першу п'ятірку переможців 2012 року увійшли JEZYK NIEMIECKI та Deutsche Welle Learn German (німецька мова) @TranslationGuy (Ken Clark), @Hyperlingo (Hyperlingo) та Fluent in 3 months [4].

На думку С. Кузьмича [5], блоги для вивчення іноземної мови можна поділити на 3 групи: *методичний блог*, який створює та оновлює викладач групи і який може містити не тільки інформацію з певного курсу, але й власні думки викладача для стимулювання дискусії (як приклад, блог Арона Кемпбела “The New Tanuki”); *блог групи*,

як дискусійний простір і зона позакласної роботи (блог Барбари Діес “Bee Online” і “Bee Online 2) та *персональний блог студента*, де він може презентувати себе, свій досвід, свої інтереси та розповісти потенціальному абітурієнту про навчання в університеті. Спілкування у блогах сприяє розвитку письмової мови, вдосконаленню літературних навичок, поглибленому вивченню дисципліни. Постійне спілкування іноземною мовою сприяє подоланню мовного бар’єра та розвитку розмовної іноземної мови.

К. Осадча [6] зазначає, що використання блогів має такі позитивні моменти: інтерактивне спілкування викладача і студента; оцінка студентських досягнень; використання коментарів для наведення прикладів в аудиторії; джерело тем для науково-дослідної роботи; пізнання викладачем своїх студентів; обмін досвідом у навчанні. До цього можна додати, що блоги сприяють взаєморозумінню, виявленню талантів, духовному та соціальному розкріпаченню особистості. Позитивний вплив блогів на навчальний процес уже не викликає сумнівів, однак варто звернути увагу на не завжди коректне їх використання. Непоодинокі факти порушення авторських прав під час публікацій у блогах зумовлені незнанням загальноновизнаних норм використання Інтернет-ресурсів, і розміщення у відкритому доступі особистих даних студентів.

Іноколи викладачі неефективно використовують блог – винятково для розміщення завдань, інструкцій і оголошень. Студенти відвідують такі блоги і залишають коментарі тільки з примусу, марнуючи час. Тому дуже важливою є наявність системи критеріїв оцінювання блогів. І хоча блоги створюються стихійно й оцінювати їх важко, як і будь який продукт творчої діяльності, існують спроби розробки таких систем [7]:

Критерій № 1. Змістовність (обсяг, періодичність оновлення; тематика повідомлень, актуальність змісту, авторська позиція; стиль і грамотність повідомлень).

Критерій № 2. Технологічність (передбачає наявність не тільки творчого мислення, але і знання сучасних технологій: дизайн, оформлення, відповідність принципам освітнього дизайну; зручність навігації; мультимедійність).

Критерій № 3. Соціальність (готовність до обміну, спільної роботи; організація інтерактивності і зворотного зв'язку; мережева культура, етикет, авторське право (правила коректного оформлення запозичень (цитування, посилання на першоджерело), нерозголошення персональних даних, дотримання законів про авторські права і захист особистих даних).

Європейські бізнес-школи – Вища школа адміністрування та управління підприємствами (ESADE), Міжнародна вища школа ме-

неджменту (IESE) в Іспанії, а також І Європейський інститут ділового адміністрування (NSEAD) у Франції навчають студентів використовувати соціальні мережі в бізнесі і навіть започатковують нові дисципліни в систему академічної освіти [8].

Існує багато міжнародних організацій, які досліджують соціальні мережі: INSNA – International Network for Social Network Analysis; науково-дослідні інститути Institute for Social Network Analysis of the Economy та Cyram Network Institute (США). Видаються спеціалізовані журнали, як, наприклад, Social Network, CONNECTIONS, Journal of Social Structure. У більшості відомих західних університетів на факультетах соціології, економіки, менеджменту, соціальної психології, інформатики та інших є спеціалізація або окремий курс із аналізу і моделювання соціальних мереж [2].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Соціальні мережеві блоги, як джерело поповнення словникового запасу сучасної англійської мови, розглядають у своїх працях багато науковців. Провідні університети світу активно використовують блоги, соціальні мережі, вікі-сайти та інші засоби Web 2.0, які дедалі менше сприймаються як розваги, дедалі більше – як джерело інформації, місце навчання, інструмент для розвитку бізнесу тощо. Але темпи зростання кількості освітніх Інтернет-ресурсів потребують розробки критеріїв їх оцінювання та систематизації.

Список літератури

1. Все о социальных сетях. Влияние на человека [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://secl.com.ua/article-vse-o-socialnyh-setjah-vlijaniye-na-cheloveka.html>, свободный. – Загол. с экрана.
2. Давыдов А.А. Системная социология / А.А. Давыдов. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 192 с.
3. Scribbler – образовательная социальная сеть для студентов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.oblakokursov.ru/2009/07/02/scribbler/>, свободный. – Загол. с экрана.
4. Top 100 Language Lovers [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://en.bab.la/news/top-100-language-lovers-2012>, вільний. – Загол. з екрану.
5. Кузьмич С.І. Блоги (веб-журнали) у вивченні англійської мови / С.І. Кузьмич // Наук. вісник Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2010. – № 8. – С. 342–344.
6. Осадча К. Студентські блоги: прозорість та навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.mdpu.org.ua/ketrin/2011/10/21/-studentski-blogi-prozorist-ta-navchannya/>, вільний. – Загол. з екрану.
7. Блог как образовательный инструмент... [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://edugalaxy.intel.ru/>, свободный. – Загол. с экрана.

8. Бум соціальних мереж в європейських бізнес-школах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/add-education/articles/mba_articles/16124/, вільний. – Загол. з екрану.

Рассмотрены возможности и мировой опыт использования образовательных социальных сетей и блогов в исследовательских университетах. Приведены некоторые аспекты их классификации и современные тенденции развития. Исследовано влияние социальных сетей и блогов на учебный процесс.

Социальная сеть, блог, информационные технологии.

Article focuses on the opportunities and global experience with educational social networks and blogs in research universities. Some aspects of their classification and modern trends are mentioned. The influence of social networks and blogs on the learning process is observed.

Social network, blog, information technology.

УДК 378.147.013.73:37.034:132.2

СТАРОДАВНІ ПАМ'ЯТКИ ФІЛОСОФСЬКО-СВІТОГЛЯДНОЇ ДУМКИ ПРО ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

І.І. Вакулик, кандидат філологічних наук

Проаналізовано засоби мовного коду, підпорядковані загальним законам мислення, мовлення та спілкування. Розглянуто проблеми духовно-морального виховання крізь призму стародавніх пам'яток культури.

Духовність, світобачення, світовідчуття, мораль, екзистенція, мовна діяльність.

Час культури – вічна тема взаємовідносин традицій і новаторства, тому кожна історична епоха вирішувала їх по-своєму, охоплюючи весь спектр культурної діяльності. Згідно з Аристотелем, головні «добродітності» – мудрість, розважливність, справедливність. Американський філософ Б. Рассел серед найсуттєвіших чеснот виокремлював оптимізм, хоробрість (як уміння захищати переконання), інтелігентність. Нині прояви духовності у всіх її вимірах стоять поза сумнівом. Логічним продовженням можна назвати також толерантність,

© І.І. Вакулик, 2013